

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát
Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1679/24-E
Sp. zn. ČŠIE-S-277/24-E

Název	Základní škola Heřmanův Městec, okres Chrudim
Sídlo	náměstí Míru 1, 538 03 Heřmanův Městec
E-mail	skola@zshm.cz
IČO	70 884 064
Identifikátor	600 090 418
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jana Šindelářová, MBA
Zřizovatel	město Heřmanův Městec
Místo inspekční činnosti	náměstí Míru 1, Heřmanův Městec náměstí Míru 4, Heřmanův Městec Jiráskova 842, Heřmanův Městec
Inspekční činnost na místě	30. 9. až 3. 10. 2024

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola Heřmanův Městec, okres Chrudim (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školní jídelny. K 30. 9. 2024 se zde v 36 třídách (včetně jedné

přípravě) vzdělávalo dohromady 823 dívek a chlapců, což je oproti roku 2019 nárůst o 92 žáků a pět tříd. Škola je v současnosti naplněna na 91 % své kapacity. Vysoký počet žáků dojíždí z široké spádové oblasti. Školská poradenská zařízení diagnostikovala u 88 žáků speciální vzdělávací potřeby, odlišným mateřským jazykem hovoří 44 žáků. Činnost školní družiny probíhá v sedmi odděleních, nejvyšší povolený počet byl vzhledem k přibývajícimu počtu žáků na 1. stupni k 1. září 2024 navýšen na 190.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Škola si od poslední inspekce udržela, případně ještě zlepšila, kvalitní úroveň v různých oblastech své činnosti. K tomu přispěla erudovaná, systematická práce ředitelky, jejíž úsilí směřující k rozvoji školy přibrzdila covidová pandemie, která narušila kontinuitu sdílení záměrů, názorů a vzájemného působení ve smyslu cesty ke změnám. I další mimořádné situace (např. začlenění ukrajinských žáků, odchod jedné ze zástupkyň ředitelky) přinesly vedení školy velké pracovní vytížení a tím i méně času na řízení rozvoje lidských zdrojů. Se začátkem letošního školního roku byl opět jmenován do funkce druhý zástupce, přesto pro prevenci „vyhoření“ by bylo vhodné z důvodů enormní velikosti školy rozložit delegované kompetence mezi více pracovníků, případně ustavit pozici třetího zástupce ředitelky.

Postupné naplňování deklarovaných a zřizovatelem podporovaných cílů je zřejmé z každodenní činnosti školy, v níž pomalu zakotvuje například vzdělávání nadaných nebo pro přívětivou, partnerskou atmosféru důležitá systematická pozitivní podpora žádoucího chování žáků. K úrovni jednotlivých oblastí se každoročně prostřednictvím dotazníkových šetření mají možnost vyjádřit žáci, pedagogové i rodiče. Zjištěné, vyhodnocené informace pak slouží jako podklad k přijímání opatření, některá se následně promítají do vydávaných organizačních dokumentů. Ty jsou pečlivě zpracované, významným pozitivem je jejich zveřejnění ve znění mateřských jazyků žáků-cizinců, aby dobře porozuměli všem stanoveným pravidlům.

V souvislosti se zvýšením počtu žáků se rozrostl i pedagogický sbor a zároveň od minulé inspekce došlo k jeho poměrně výrazné obměně. Míra odborné kvalifikovanosti zůstává vysoká, zákonné požadavky v této oblasti, i přes snahu vedení školy o nápravu tohoto stavu, aktuálně nespĺňovaly dvě vyučující. Cílená pozornost ze strany vedení je věnována profesnímu rozvoji zaměstnanců, ředitelka s nimi pravidelně projednává výsledky jejich práce i potřeby a cíle plánované pro další období. Ve shodě s tím je podporována účast pedagogů na vzdělávacích akcích, jejich aktivita v této oblasti se však liší. Někteří povinnost dalšího vzdělávání akceptují v nedostatečné míře, jiní se orientovali výhradně na on-line formu, která není vždy účinná. Jen část učitelů je zapojena do různých projektů, navštěvuje semináře, konference, workshopy a usiluje o formování dovedností potřebných pro efektivní výuku. Stejně jako ředitelka, která neustále prohlubuje své znalosti a dovednosti v různých oblastech a je příkladem pro své podřízené. Sdílení zkušeností napomáhajících zkvalitňování pedagogických postupů se dosud nestalo běžnou součástí činnosti školy, velmi dobře se ho ale podařilo například využít při společném vzdělávání skupiny učitelek na 1. stupni. Návštěvy tzv. inspiračních hodin jsou stále spíše vedením vyžadovaným nikoliv automatickým prvkem spolupráce pedagogů.

Ředitelka aktivně v součinnosti se zřizovatelem zajišťuje průběžné zlepšování prostorových a materiálních podmínek školy. V nedávné době byla dokončena rekonstrukce objektu v těsném sousedství hlavní budovy a škole tak zdařilým stavebním propojením přibýlo několik nových učeben a také heren školní družiny. Ty ovšem nestačí počtu oddělení a část

jich je nadále umístěna v kmenových třídách. Žáci tak i v době odpočinku setrvávají ve stejném prostředí jako při výuce, což je alespoň částečně kompenzováno využíváním dalších prostor školy, včetně venkovních. Nové herny by v dalším období bylo vhodné vybavit koberci, případně podsedáky a dalšími relaxačními prvky. Průběžně se zlepšuje i prostředí ve třídách a společných prostorách ve staré budově, ale vzhledem k rozlehlosti stavby se jedná o dlouhodobou záležitost. Za přispění dotací „Národního plánu obnovy“ dochází k dovybavení digitální technikou, prováděna je také obměna učebních pomůcek.

Vedení školy podporuje wellbeing žáků, usiluje o vytváření pozitivních prosociálních vztahů, a to na bázi upevňování celoškolně jednotných, pozitivně formulovaných pravidel chování, která pomáhají předcházet problémovým situacím. Přínosem pro stmelování třídních kolektivů jsou adaptační pobyty, školy v přírodě, akce zaměřené na podporu zdravého životního stylu, osobnostně-sociálního rozvoje apod. Tematika prevence rizikových jevů je řešena v rámci školního poradenského pracoviště, jehož stávající členy v letošním školním roce vhodně doplnila speciální pedagožka. Spolu se školní psychologou, která ve škole pracuje již delší čas, zvyšují odbornou úroveň poskytovaných poradenských služeb.

Hodnocení průběhu vzdělávání

V přípravné třídě se děti chystají na bezproblémový vstup do 1. ročníku základní školy podle „Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání“. Vzdělávací proces v základní škole byl realizován podle nově zpracované verze „Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání ZŠ Heřmanův Městec“, která je přehledná, pro všechny srozumitelná. Vedle předepsaných úprav je v ní po revizi integrován obsah dřívějších dodatků a příloh. Ve všech třídách vyučování zpestřují rozmanité aktivity situované mimo školu, organizované ve spolupráci s mnoha externími partnery a propojující učivo s běžným životem. Výrazným pozitivním prvkem vyučovacího procesu je vzdělávání nadaných žáků, na základě vlastní diagnostiky a zatím jen v matematice. V předešlém roce se při něm uplatňovala forma tandemové výuky, letos se žáci v rámci ročníku soustřeďují do jedné skupiny a hodinu týdně se učí samostatně.

V rámci sledovaných činností v přípravné třídě bylo zřejmé, že dětem je věnovaná účinná podpora. Důraz učitelka kladla na dodržování pravidel, upevnění návyků a socializaci. Vhodnou formou byly děti vedeny k účinné spolupráci i respektování jedince v kolektivu. Časté střídání činností a zohledňování psychohygienických potřeb posilovalo přirozený zájem dětí, které se do vzdělávání s chutí zapojovaly. Řešení problémových úloh, propojení poznatků s praktickým životem, důraz na osobní prožitek jsou funkčně nastaveny a odpovídají požadavkům pro předškolní vzdělávání.

Hospitovaná výuka napříč ročníky základní školy byla učiteli připravená, její vedení však mělo rozdílnou úroveň. Například dvouhodinový blok chemie svým naplánováním, průběhem i přínosem pro žáky nesl řadu znaků příkladu inspirativní praxe (vstřícný empatický partnerský přístup, efektivní metody, zdařilá motivace a zapojení převážné většiny žáků). V jiných hodinách naopak někteří pedagogové stejně jako při minulé inspekci zaměřovali pedagogické cíle (k jakému výsledku mají žáci dojít, jakého pokroku dosáhnout) za název probíraného učiva nebo obsah vyučovací hodiny, což v závěru výuky nevedlo k vyhodnocení míry účinnosti vzdělávacího procesu. V rámci vyučování byly prohlubovány zejména vědomosti, vhodné situace pro rozvoj postojů byly využity méně. Z hlediska výběru forem a metod výuky převažoval opět frontální způsob v kombinaci se samostatnou prací žáků. Na rozdíl od března 2019 však sledované hodiny většinou postrádaly prvky

kooperativního učení, činnost ve dvojicích či skupinách, případně ne vždy byly tyto aktivity smysluplné a účelné. S výjimkou výuky cizích jazyků tak byly málo rozvíjeny žákovská spolupráce a komunikativní dovednosti. V hodinách učitelé vhodně uplatňovali mezipředmětové vztahy, zájem o předmět často podporovali zařazováním zajímavostí, propojením učiva s reálným životem a využitím znalostí žáků. Didaktické pomůcky, doplňující materiály a vizualizace probíraného tématu prostřednictvím digitální techniky usnadňovaly v části hodin pochopení učiva. Žáci sami pracovali s prostředky IT jen výjimečně. Příležitostí ke zlepšení je ve větší míře zařazovat do výuky činnosti s různými informačními zdroji, s informacemi, vést žáky k jejich vyhledávání, třídění, analýze a aplikaci. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami obvykle plnili stejné úkoly jako ostatní, v případě nutnosti jim poskytovali individuální pomoc v průběhu hodin učitelé nebo přítomné asistentky pedagoga. Občas byla výuka dalšími připravenými úlohami diferencovaná pro podporu žáků s rychlejším pracovním tempem. Dostatek času byl věnován procvičování a upevňování získaných vědomostí. Příležitostí ke zvyšování kvality výuky je zařazování formativní zpětné vazby, která by konkretizovala, jak dosáhnout naplnění stanoveného cíle, na co se dále zaměřit. Přínosem by také bylo vytvoření prostoru pro dílčí vzájemné vrstevnické hodnocení žáků namísto výhradního poskytování zpětné vazby učiteli. V části hodin byli žáci vedeni alespoň k jednoduché závěrečné sebereflexi, sebehodnocení bylo ale v některých případech málo vypovídající o vlastním pokroku žáků. Pouze část sledované výuky byla uzavřena připomenutím a shrnutím probraného učiva. Mnohdy chybělo zhodnocení celkové práce třídy, pochvaly spolupracujících žáků, někdy tyto aktivity zasahovaly nevhodně do času přestávek. Vzájemná komunikace učitelů se žáky byla vždy přátelská, podporováno bylo vzájemné naslouchání.

Při odpoledních činnostech bylo ve školní družině dětem a žákům nabízeno množství poutavých volnočasových i relaxačně odpočinkových aktivit. Některé z nich vedly ke kompenzaci únavy z vyučování, další poskytovaly účastníkům dostatek příležitostí k vlastní seberealizaci. Vychovatelky dbaly na vzájemný respekt, spolupráci a ohleduplnost. Dětem a žákům nechávaly volnost ve výběru činností, které byly vždy dostatečně promyšlené, tematicky propojené. Bylo patrné, že se účastníci do nabízených aktivit zapojovali se zájmem, projevovali vlastní iniciativu, která byla vychovatelkami odměňována patřičnou pochvalou, povzbuzením. Děti a žáci měli možnost zažít úspěch, což se projevovalo jejich nadšením. Vedení k tradicím, rukodělným a pohybovým aktivitám přispívá k účelnému využití volného času.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Formy zjišťování úrovně výsledků vzdělávání zůstaly od minulé inspekční činnosti stejné, podobně jako evidence míry naplnění očekávaných výstupů v jednotlivých předmětech prostřednictvím známek. Podrobnější informace k učebním návykům či posunům žáků si učitelé zaznamenávají jen podle svého vlastního uvážení, systematické sledování pokroku jednotlivých žáků nastavené není.

Širokou zpětnou vazbu o kvalitě vzdělávání získává vedení školy prostřednictvím vlastních vstupních prověrek z českého a anglického jazyka a z matematiky, které jsou zadávány pravidelně na začátku každého školního roku. Kromě toho se žáci vybraných ročníků účastní také externího testování. Jejich výkony dosahují velmi dobré úrovně, zpravidla odpovídají oblasti republikového průměru nebo jsou lepší.

V rámci celkového hodnocení na vysvědčení se výsledky žáků oproti minulé inspekční činnosti částečně zlepšily. Na konci školního roku 2023/2024 prospělo s vyznamenáním

celkem 69 % žáků. Zejména ti v nejnižších ročnících měli možnost zažít úspěch, což pro ně bylo povzbuzením do další školní práce. Ředitelka se pravidelně a aktivně zabývá analýzou prospěchových výsledků žáků, daří se jí vhodně působit na pedagogy v oblasti hodnocení, a to zejména ve smyslu respektování individuálních možností žáků. Mírně se od minulé inspekční činnosti vylepšilo hodnocení v 6. ročníku, opakovaně se snížil počet neprospívajících, ale nejvýraznější pozitivní posun byl zaznamenán u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na 2. stupni. Do oblasti školního neúspěchu jich nyní spadá přibližně jedna třetina, žáků s odlišným mateřským jazykem je mírně víc (39 %). K dalšímu zlepšení lze dospět ve spolupráci s příslušnými členy školního poradenského pracoviště, kteří by prostřednictvím hospitací sledovali funkčnost podpůrných opatření u těchto žáků.

V průběhu inspekční činnosti žáci svým chováním (nejen při hodinách, ale i o přestávkách) většinou prokazovali, že jsou vedeni k dodržování pravidel slušného společenského vystupování, což je zřetelným důsledkem zavedení systému pozitivní podpory chování žáků PBIS. Jeho cílem je sjednocení pedagogických pracovníků v jejich přístupu k výchově žáků se záměrem předcházení problémovému chování. Za tímto účelem proběhlo cílené vzdělávání pedagogického sboru, byly definovány jednotné postupy k určitým typům nevhodného chování a týdně byl upevňován určitý vytyčený model očekávaného chování. První rok zavedení sice ukázal nárůst uložených kázeňských opatření, jedná se však o odraz žádoucího sjednocení pedagogů při řešení chování žáků. Celkově převažují pochvaly za dosažené výsledky.

Žáci se pravidelně účastní různých předmětových soutěží či olympiád, z nichž přiváží cenné úspěchy. Významným aspektem práce školy je také její prezentace na veřejnosti prostřednictvím mnohých akcí (např. Vánoční jarmark, Firmičky, Letní slavnost), které podporují sounáležitost se školou. Důležitým partnerem jsou při nich zákonní zástupci, škola věnuje pozornost spolupráci s nimi a jejich zapojení do školního života.

Závěry

Vývoj školy

- od minulé inspekční činnosti došlo k nárůstu počtu žáků, tříd i oddělení školní družiny
- rozrostl se a obměnil pedagogický sbor, míra odborné kvalifikovanosti zůstala vysoká
- stavebním propojením se sousední rekonstruovanou budovou se částečně zkvalitnily prostorové podmínky pro výuku a činnost školní družiny

Silné stránky

- aktivní spolupráce školy s mnoha externími partnery při podpoře vzdělávacího procesu a obohacování vzdělávací nabídky (1.5)
- aktivní práce ředitelky trvale usilující o rozvoj školy a zvyšování kvality vzdělávání, systematická činnost v oblasti monitorování a vyhodnocování jednotlivých procesů za podpory dotazníkových šetření, důraz na pravidelné ověřování výsledků vzdělávání prostřednictvím interních i externích testů, důsledná analýza prospěchových výsledků žáků (2.1)
- vstřícná atmosféra výuky pozitivně ovlivňující budování prosociálních vztahů mezi žáky a učiteli, založená na pravidlech zavedeného systému PBIS (2.2)
- intenzivní další vzdělávání ředitelky školy jako vzor pro ostatní pedagogy (2.5)

- kvalitní úroveň činnosti přípravné třídy, uvnitř ročníků základní školy rozvíjející se práce s nadanými žáky (4.1)
- podpora žáků-cizinců prostřednictvím zveřejnění základních dokumentů školy ve znění jejich mateřských jazyků (6.1)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- nízká účast části pedagogů na akcích dalšího vzdělávání a malá míra jejich vzájemné spolupráce (3.5)
- minimální zařazení prvků kooperativního učení do výuky a absence využití různých informačních zdrojů pro vlastní bádání a objevování žáků v rámci vzdělávacího procesu (4.2)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- vzhledem k enormní velikosti školy delegovat úkoly na více pracovníků, případně ustavit pozici třetího zástupce ředitele
- nové herny školní družiny vybavit koberci a dalšími relaxačními prvky
- zajistit pro pedagogy vzdělávací akce se zaměřením na práci s výukovými cíli, na využívání formativního hodnocení, na vedení žáků k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení apod.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 30. 9. 2024
2. Školní vzdělávací programy pro předškolní vzdělávání, základní vzdělávání a školní družinu platné ve školním roce 2024/2025
3. Školní matrika – školní rok 2024/2025
4. Školní řád platný od 1. 9. 2024
5. Vnitřní řád školní družiny platný od 1. 9. 2024
6. Rozvrhy hodin tříd a učitelů - školní rok 2024/2025
7. Třídní knihy - školní rok 2024/2025

8. Výroční zpráva o činnosti školy - školní rok 2023/2024
9. Záznamy z jednání pedagogické rady - školní rok 2023/2024, 2024/2025
10. Dokumentace výchovného poradenství a prevence rizikového chování - školní rok 2024/2025

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Mirka Machková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Erik Landeckí, školní inspektor

Mgr. Jaroslav Loučka, školní inspektor

Bc. Eva Nováková, kontrolní pracovnice

25. 10. 2024